



trátus által egyelőre még fel nem fedezett Mars-mezőnek?

Ha Zsigmondi — a ki valószínűleg nem furja ki a főteri artézi kutat ebben a században — a debreczeni magistrátus ügyfogyottságára vele szemben tanúsított gyávaságára gondol, bizonyára kipödrí a bajszát, tükörbe néz és imponál magamagának!

A debreczeni apagyilkos megőrült. Okosabbat már aligha tehetett volna.

Korhadt gazdasági tanintézeti épület... Elpocskolt északerti fasor... Szobátlán, elfussolt „Arany Bika”-szálló... Furatlan de furá artézi kutak... Háromszor lerakott és felszedett sinek a hatvani utcán... Kórházatlan Debreczen... Nem tudni hol épülő közhágóid...

Ez a debreczeni magistrátus bölcsessége. Ezer szerencse, hogy mikor a gyönyörű consistorialis palota épült, itt járt Gregersen, máskülönben ezen is lendítették volna a debreczeni szakkéretőket!

Gili Balázs.

Kamarai reform.

Debreczen, aug. 8. Egy-egy dolog nem kellett mostanában nagyobb érdeklődést, mint a kereskedelmi és iparkamarák reformja, mely fölött az összes fog tanácskoznia a szakierőket anketijé.

A kereskedelmi és iparkamarák francia eredetűek, onnan vette át minden állam s így mi is. Mindegyik természetesen alkalmazta azokat a maga viszonyaihoz. Nálunk az ötvenes évek kerültek. Az 1850. évi márczius 20-iki kereskedelmi miniszteri rendelet lépette életbe az egész „biródalomban” s így nálunk is, mig nem az 1868. évi VI. t. c. törvényes alpra fektette azokat.

Huszonegy éve tehát, hogy hazánknak rendes kereskedelmi és iparkamarái vannak. Es ha azt kérjük, hogy huszonegy év alatt a kamarák megfelelőek-e hivatásuknak, gyökeret tudtak-e verni abban a talajban, melyben hatalmas fává lenniök kell; népszerűek-e abban a körben, melynek istápolására, gazdasági érdekeinek szolgálatára vannak felállítva. Ajdálommal kell bevallanunk, hogy nem.

A kamarák nálunk — tulajdon részben — nem állanak hivatásuk magaslátán, pusztá hivatások, mint annyi más, csak azért, hogy legyen kit bennök elhelyezni, de távolról sem azok a fontos intézmények, melyek hivatásuktól áthatva az ügy iránti meleg szeretettel s lelkesedéssel képesek volnának befolyjni a gondjaira bizott kerület közgazdasági életének megváltoztatására és felélnélésére. Ez az oka, hogy a kamarák még ma, huszonegy év után sem bírák népszerűségével s az érdekelttség csak úgy tekint, hogy bizonyosan szükséges, mert megvan.

A szervezetben rejlik a hiba, hogy kereskedelmi kamaráink nagy többségének önálló alkotásai nincsenek, hogy saját kezdeményezést nem mernek, hanem pusztán közvetítőknél s véleményező közegeknek tekintik magukat. Pedig a kereskedelmi kamarák

nemcsak arra valók, hogy statisztikai adatokat gyűjtsenek, — s ezt is hogyan! — származási bizonylatokat kiállítsanak, a kormány által hozzájuk áttett ügyekről véleményt mondjanak. A kamaráktól sokkal többet követelünk. A kamarák vannak hivatva első sorban befolyjni kerületük kereskedő és iparos osztályának fejlődésére s e tekintetben nekik kellene kezdeményezni, nem pedig várni, míg a kormány tőlük véleményt kér. Nem kellene várniok konkrét panaszokra, hanem megismerkedve a kamarai kerület viszonyai, kikutatva annak orvosságait, a kamara kötelessége azokra a kormány és társadalom figyelmét felhívni.

Ez a kamarák legfontosabb hivatása. És éppen ennek felelnek meg legkevésbé. Évi jelentéseik — ha egyáltalán kiadtnak — többnyire minden rendszer és szakértelem nélkül összehalmozott, legtöbb esetben még meg sem bízható adathalmaz, üres, semmitmondó számok ahelyett, hogy ezek tükörképei lennének a kamarai kerület közgazdasági viszonyainak; egy-egy emlékirat, mely anyagot szolgáltatna a kormányknak arra, hogy gyakorlati intézkedéseket téssezen.

Szigoru ez a bíralat, de igaz, vannak kivételek, mint pl. a budapesti, kolozsvári, debr. kamarák, de a legnagyobb rész csak vegetál. Avagy tettek-e eddig kamaráink legkevésbé is arra, hogy a hazai piacot megnyerjék a hazai iparnak? Pedig kötelességük volna. Mert nem elég a kamarai adók fölszedése, gondoskodni kellene arról is, hogy amit a balkez elvesz, azt a jobbkez visszaadja.

Nagy gazdasági válságaink a kamarákat érintetlenül hagyják, mintha nem is őket érdekelnék leginkább. — Hogy csak egy példát említsünk, a kamarai titkárok ezéltől két évvel értekezletre gyűltek össze, egy Magyarország iparát feltűntető nagy forrásmunka kiadása tárgyában. Gyűléseztek, napidíjakat huztak, kiosztották a szerepeket, de azért 2 évvel hosszabb idő még nem volt elég arra, hogy a titkár urak a magukra vállalt csekély munkát, t. i. a kerületekre vonatkozó tervezet elkészítsék. Avagy nem elég sürgős talán az ügy? Dehogy nem! Iparunk letkérése függ tőle, közgazdasági helyzetünk javulása, a külföldi ipar kiszorítása.

Es így van ez a legtöbb esetben. Igaz, hogy ennek nem a szervezet, hanem az egyének az okai, de ritka eset az, hogy jó szervezet soká tartjon meg a maga kebeleben valami korhadtat s épp ezért itt is közzetve a szervezet az oka.

Miert nem népszerűek a kereskedelmi és iparkamarák az országban? — Miert nem igyekeznek magukhoz vonni az érdekeltseget, — tisztelet a kivételnek — kínai falakkal veszik magukat körül. Ez ismét az egyének hibája. nem a szervezeté, de hiba, melyen segíteni kell.

A kamarák nagy része nem ismeri saját területének viszonyait sem. Mert a kerületek igen nagyok, a kamarák száma csekély. Franciaországban, hol még választott kereskedelmi és iparkamarák vannak, 86 kereskedelmi és 128 iparkamara van. Nálunk az egész országban 12, Horvátországgal együtt 15. A fővárosnak magának kellene egy külön kamara, holott ehhez tartozik egy egész sereg vármegye és abban Szeged, az ó nagy vidékével. Az egész felvidék gazdasági érdekeit Pozsonyotól Beregig három kamara képviseli (Miskolc, Pozsony és Kassa); a dunántúli vármegyék gazdasági ügyeit két kamara (Sopron és Pécs) intézi; a tiszántúli is

kellő (Debreczen és Arad): az egész bánásgot egy (Temesvár) Erdélynek ezer meg ezer bajait két kamara gondozására bízták, holott annyifele ott az érdek, ahányféle a vidék. Hátra van még Püme. Ennek sajátságos viszonyai rendkívüli fontossága, nem annyira ipari, mint kereskedelmi szempontból, külön kamarát követelnek.

Hogy mily kevéssé felel meg a kamarák száma s elhelyezése a gazdasági érdekeknek és mennyire nem alkalmasak, népszerűvé lenni az érdekelttség körében, arra elég egy példa. A brassói kereskedelmi és iparkamara hatásköre kiterjed Brassó, Fogaras, Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagy-Küküllő s Szeben megyék területére. — Ha Brassó, Nagy-Küküllő s Szebenmegyék gazdasági viszonyai egy kalap alá hozhatók is, mert a szász megyék egyenmő termelési viszonyok közt élve, egyenlő iparral bírnak, egészen ellentétesek a szekely vármegyék viszonyai, a melyeket ha alaposan nem ismer valaki, többet árthat azoknak, mint használhat.

De itt vannak a nemzetiségi surlódások is. Es habár közgazdasági ügyekben nem létezik nemzetiségi kérdés, mindazonáltal tényleg ez is áll útjában a kamara népszerűségének. Már pedig ezzel is számolni kell. Mert e nélkül beáll az a helyzet, mely ma tényleg létezik, a Székelyföld nem is tudja, hogy van kereskedelmi és iparkamarája.

Első teendő tehát a kereskedelmi és iparkamarák számának szaporítása és a gazdasági viszonyok szerinti elhelyezése, hogy egyenlő viszonyok egyesítésének egy kamarában. A kereskedelmi miniszter által okt. 5-ikére összehívott szaktanácskozásnak ez lesz első főladata, hogy a kamarai kérdést ily irányban tárgyalja és oldja meg.

HELYI HIREK.

\* Möriz József megőrült! A debr. apagyilkos, kinek úgye már egy évvel tovább húzódik, úgy látszik, elkerült a büntető igazságszolgáltatás karját, mert a mint a budapesti lapok jelentik: Möriz József megőrült! Erre vonatkozólag a „Budapesti Hírlap” tegnapi száma a következőket írja:

„A mióta nyilvánosságra jutott a honvédbirosg halálos ítélete, alig hallottunk hírt a debreczeni apagyilkosról, a kit hol a fegyvergyári kaszárnyában, hol meg a körházban őriztek. A katonai hatóságok erősen titkolják intézkedéseiket s hivatalaikból csak néha napján szivárogi ki olyan hír, mely a nagy közönség jogos vagy jogtalan kíváncsiságát kielégítheti. S az efféle hírek megbízhatóságát ellenőrizni is nagyon bajos, mert illetékes helyen nem örömszt adnak fölvilágosítást. Ma is jutott hozzánk egy értesítés, melynek hitelességéről meggyőződünk nem lehetett. Azt jelentik ugyanis, hogy Meszaros Károly dr. és Helmbacher Mihály dr. honvédrovosok a főorvényszékhez beadott szakértői véleményükben Möriz József szakaszvezetőt, a debreczeni apagyilkost, tebolodottnak nyilvánították, minélfogva a főorvényszék megszüntette vele szemben a további eljárást s elrendelte az országos teboludaházba való beszállítást. Anyai tény, hogy ma estig nem

kisértek át Mörizot a lipótmezei szomorú házba, a mi azonban nem bizonyítja még az említett hír alaptalanságát. Mert, hogy valakit fölvegyenek az országos teboludaházba, arra nem elég a polgári vagy katonai hatóság egyszerű rendelete, hanem szükséges a belügyminiszterium engedelmé is. — Lehet, hogy a honvéd-birosg csak ezután fogja megszerelni ezt az engedelmet.” — A „Pesti Napló” tegnapi estli lapjában pedig azt olvassuk, hogy Möriz Józsefet már beszállították a lipótmezei teboludába.

\* Törvényhatósági bizottsági tagok választása. Gróf Teleki Géza belügyminiszter a vármegyei törvényhatóságokhoz körrendeletet bocsátott ki, melyben felhívja a törvényhatóságok figyelmét, hogy a kilépes, illetőleg tagsági képesség elvesztése, elhalálozás, avagy lemondás következtében megüresedett, választott bizottsági tagsági helyeknek, törvény szerű választás útján leendő betöltésére a szükséges intézkedéseket idejekorán tegyék meg, hogy a megválasztottak helyeiket a jövő év elején elfoglalhassák.

\* Tűz. Az éjjel 11 óra tájban tűz tört ki az oláh-utcán, Csanda Józsefnek szűl. Halász Juliánának égett le 244. sz. a háza. A tűz valószínűleg gyújtogatás folytán keletkezett, a mit onnan lehet gyanítani, hogy e házat már két ízben akarták felgyújtani. Az oláhtást a meglehetősen erős szelen kívül neheztette azon körülmény is, hogy a közelben nem lehetett vizet kapni. A ház biztosítva volt.

\* A debr. honvéd-egylet sorsjegyeinek huzása f. hó 25-én fog megtörténi. Sorsjegyek — darabonként 20 krajával — még mindig kaphatók úgy a gazdák és iparosok hitel-szövetkezetének árucarnokában, mint számos más üzletben.

\* A kisegítő bírák berendelése a budapesti kir. itéletáblához, az igazságszolgáltatás részesül, bamulatos lassúsággal és még bamulatosabb titoktartással mellet történik. Harmincz bírónak a berendeléséről van szó. Nemcsak a fővárosban, de az egész országban kiváncsiak tudni, kik lesznek abban a szerencsés helyzetben, hogy a kir. tábla restancziáit fel fogják dolgozni. A berendelésnek már a múlt hónapban meg kellett volna történi, mert a perek kiosztása és azok attanulmányozása időt vesz igénybe, szeptember 2-án pedig a törvénykezési szünetnek vége és az összes tanácsok megkezdik működésüket. Két nap óta az a hír kering, hogy a törvényeségi elnökökhöz már elküldtek az erre vonatkozó behívások, sőt egyes vidéki lapok már közlik is a berendelt bírák nevét. Csak a fővárosi sajtó és a tábla elnöksége nem tud a dolgról semmit. Az igazságszolgáltatásban vagy megelégedtek erről, vagy pedig nem tartották érdemesnek a sajtót értesíteni. Ez mindenesetre megrovást érdemlő dolog, mert a nagy közönség a kisegítő bírák berendeléséről meg a hivatalos lap útján sem értesül, mert az a kisegítő bírák berendelését soha sem szokta közölni.

\* Két napló. Mindkettő elegáns, drága jószág. A könyvkötészet remekje. Gazdag könyv, melynek selyem lapjait az unalom óráiban szokták forgatni, mint búvós bibliáját a varázsló, hogy visszaidézzék a múltat. Az egyik egy fiatal uré, a másik egy hajnalcsip kisasszonyé. Titkon lopva libbentsük fel a könyv fedelét s tekintsünk bele...

A „DEBRECZENI” TÁRSZÁJA.

HAGYD SÍRBA...

Hagyd sírban a múltat, a régít, Felkölteni újra mi kár! Fáj bizni — csalódni, de végig Szenvedve búbanata már... Kár költeni a mi temetve... Jobb, sors keze újra ha ver, De újra a múltat, a régít: oh! ebbe Szét törhet az árva kebel.

Hagyd sírban a múltat, a régít, Gondold, az egész rege csak, Bus föllegek úszva beszélék, Dudolja szökellve a hab. Csak fájhat a szó, csak fájhat az érzet, Mely vissza vezérli a nőt, Kit hűa szeretél, de a végzet Sárall borította el őt.

Hagyd sírban a múltat, a régít! Megbórom a végzetet én, Megkűzdök a sorssal — oh! én is Ártolyok a gyász mezején! De hogyha a múltból elem száll Ó s újra búvólve ragyog, Tisztán, vagy a szegény óléa már — Sírom küszöbére rogyok!

ÚTI DALOK.

I. Repülni véges végig a hazán: Ez, ez szül engem újjá igazán... A rengeteg, mely útnamat kíséri, A fátyolt tán szívemről is letépi.

A lombos út egy kanyarulátán, Kihajló ágon fűtakad talán, Hogy ott az erdők örök árnyaképen, Kiserse az utast, ki erre megyen!...

Vagy lesz belőle feihő, bérz fokán, — Elő panasz a holt hegy homlokán, — Segyámot kik ott fent menyődörögve űzik, Bánatom a villámok kibetűzik.

— Megtudják tőlük fent a csillagok: — Hogy én milyen boldogtalan vagyok... S félj, hogyha ők vigyáznak már felettem! Enyém leszsz én, egyetlen szerelmem!

Magas hegy tetején, Hosszasan merengtem: Van-e ez olyan nagy, Mint az én szerelmem?

Beláttam a hegyről Széles messzeség et, De mit ért nekem, ha Nem láttalak téged!...

Nagyobb a szerelmem, Innen mindig látlak, Te legszebb látványja Széles e világnak!

Szabolcska Mihály.

Egyszerű történet.

Szeretek a temetőben járni... Hallgatom a fák közt susogó szellőt, melytől csilingelve szólalnak meg a nagy keresztfa apró csemetéi. Elmézem a domboru sírhalmokba tűzött kereszteteket, fejfákat, a ezek annyi szomorubbnál szomorubb történetet regelenek el nekem! Melázva betűzgetem a sírfeliratokat... Soha ennél szomorubb krónikát! Sokszor néhány szóban egy egész élet megrázó tragédiája van megörökítve. Megörökítve... Nem! — csak gyarló

festekkel felmázolva, melyet a zápor, meg tán a fájdalom könnyei, lassanként lemosnak; s a kereszt, a fejfa fakón, üresen áll, mint a milyen lehetett annak az élete, kinek porai felett az a sírhalom domborul.

A multkoriban is egy kis város temetőjében jártam. A sírok többnyire friss koszorúkkal voltak ékesítve. Csak kettő vonta magára figyelmemet. Egy nagyobb, jeletlen s tövében egy kicsi, a melynek egyszerű fejfájáról az egyetlen szót olvastam: Volt.

Egyeből semmi... De minek is! E rövid szócéska többet mond, mint a legnagyobb emlékoszlopok márványba vésett dicsőítő feliratai.

Volt... Ki volt? mi volt? Megkísértem leírni az egyszerű, de annál meghatóbb történetet, melyet e két sírhalom regélt el ennekem.

Szeretek a temetőben járni... Ugy került valahonnan a városba, senki sem tudta, hogy honnan. Jó formán a nevet sem ismerték. Senkivel sem érintkezett, senki sem mert hozzá közelíteni. Elneveztek a „titokzatos idegen”-nek.

Ha az utcán végig ment, ősz fejét mélyen lehorgasztotta, szintelen arca sok szenvedés nyomait viselél magán. Törődött testét, ingatag lépteit hosszú, kampós bottal támogatta. Senkinek sem köszönt, senki köszöntését sem fogadta el. A gyermekek messze elkerülték. Félték tőle.

Ottan lakott a város szélén, a temető mellett, 14—15 éves leánykájával, egy sápadt, vézna, beteges gyermekkel, a kit csak igen ritkán lehetett látni. Néha-néha kiment atyjával a mezőre, de nem azért, hogy a madárkák vidám énekét hallgassa, hogy a himes pillangók után szaladgáljon, vagy hogy a tarka virágokat koszoszuba töltse; — szegény kis beteg! neki ilyenekön kedve nem tellett. Pedig még gyermek volt, szép aranyfűrtös, szőke

gyermek. Fehér, áttetsző arca a szenvedés dacára is bájosnak mondható, nagy kék szeméi oly okosan csüngtek atyja ajkain, kinek komoly szavait hallgatta.

Utjuk rendszeren a temető mellett vezetett el. Ennek kapuján nagy befűkkel volt felírva a vigasztaló szózat: „Feltámadunk!”

A járó-kelők gyakran hallották, hogy az öreg a kapu előtt elmerne s oda föltekintve, ajkai félig hangosan mormogják: „Hazugság! hazugság!”

— Az istentelen! — suogták megbotránkozva s mindenki kitért az újokból. Templomba se jártak soha sem.

Órák titkok tudója! csak te előttd lehet nyilvánvaló, mi érthete a szegény szerencsétlent, hogy még a vigasztaló hit is kiveszett szívéből.

... Egyszer az orvos sürden járt a titokzatos idegen házához. Arról tudták meg, hogy leánya halálos beteg.

Ottan fekszik szegény a kis fehér ágyon. Szemei le vannak csukódva. Kezei imára kulcsolva nyugosznak alig pihégő keblén. Mintha már halva volna.

Atyja ott ül az ágy mellett mozdulatlan, összefonott karokkal. Szemei mereven függenek beteg leánykáján. — Kebele nehéz tusákat viv, de arca — mint a szobor — nyugodt, változatlan.

— Atyám! — szólt a leánya, felnyitva bágadt szempilláit. — Mi kell, gyermekeim? — Anyámmal beszélgettem... úgy hiv magához. Néma csend... Kis idő múlva újra megszólal a beteg: — Atyám! ugy-e te is eljössz utánam? Nem hagyss sokáig vártni magadra. Tudod: hogy szeretünk mi téged, én meg anyám! Egy köny csillant én az agg szememben... hagyta lepergegni arcán s csak ült némán, mozdulatlanul.

A fiatal ur Nem hozott Még hevesebben ben lüktetett a lak körül.

Mit cseleked Amint ott a rinthusában kigyó fényugár egyszé alakra röpönt. H

Hogyne ism magával hordozza szívében?

Régóta ismer edesen bimbózó aki abban az alk huzza meg magát, után el.

Oh, de bizony az ajtaja előtt, — csalogány-lalolás bot...

És ő a vakmer cselekedett? Fekét lerázó szetve odalépett a imádat sugalta lázza végre fölajánlotta k

A hólyg persz piruló haraggal tánt — Uran!!! Mennyi fönseg mennyi lesújtó meg

Hephaistos, e dó jámbor görög kövacsolt össze anny mint amennyi most mekből az ifjura le

Onmagát átko Megsértette lenitette előtte onn S epés haragzó lel, e ószakos von

„M a e g y ó k ö v e t t e m e l l e

Izgatottan, me Futott — meg Nem bírt nyug Mit cselekedett Egy hűséges a

egy dőlvez, de előt őt annyira szerette S ő vad harag totta, hogy tán solt többé.

Ugy érezte m aki hosszas, egő epé fordásra lel, a ki belsejében izzó Mennyeire le

Porba dől a vádoló magát, meg...

S a hibor ar teremtés bosszank hevesen fölirta m pán e szavak szűl papíron:

„M a e g y ó k ö v e t t e m e l l e \* A debr. sz meg M.-Szigeten „Csók”-jával. A m ressel irnak a társ a közönség beip sz

— Nézd, néz értem... Anyám Kitért karja párnájára, szeméi volt.

Az apa zokog temére. Az óra éppen... A temető sokan megjelentek. Egyszerű feka her fejfa, rajta ez

A hívők ajkai ének: Ez élet csak Elenyészik ne Ha reggel sze Már fénye hon

Az apa botján zett a kis koporsó tán az ének szavait

A rövid ima sen a koporsót s a Nincs már szí Nézni sírom fe Mert látom Je

Mi lehet a hol Szűnjetek meg Változatok fel Reményességé. Mert nem aise

— Nem, ne kedves leányom! M A szegény öreg metőből.

A haatok tor sóra... — Volt... A szegény apa várattott magára. E együtt legyének, a az apa, az anya és

... Talán még madunk!

... az a hipótezei szomorú... nem bizonyítja még az... Méri, hogy vala... országos tevelyháza, arra... katonai hatóság... hanem szükséges a bel... — Lehet, hogy... megsebz... — A Pesti... Józsefet már bezá... tevelháza.

A fiatal ur haza ért. Nem hozott idűlést az esteli sétáról. Még hevesebben zugott a feje, még erősebben lüktetett a vér halántékai és a baloldali körül. Mit cselekedett? Amint ott a sűrű, susogó lombok labyrintusában kigyózó ösvényen ballagnak, a futó fény sugar egy szerre egy előtte haladó villó alakra röpített. Rögtön megismerte. Hogyne ismert volna meg, mikor örökké magával hordozza mosolygó fotográfiaját a szívében? Regóta ismeri, régóta kíséri már azt az edesen bimbózó leányt, azt a kis királynőt, aki abban az alacsony kulvárosi házikóban húzza meg magát, s bizonyosan kézimunkája után el. Oh, de bizonyára cherubinek állanak őrt az ajtaja előtt, — akik kitiltják onnan a csalóány-lalolás idejében odalopózó csábot. És ő a vakmerő, az eszeveszett most mit cselekedett? Fekét lerázott, sziporkázó vére által özveve odalépett a hölgyhöz, szemtelen, heves imádat suglata lázas bókokat mondott neki, s végre fölajánlotta karját — a hazakísérésére. A hölgy persze a durván érintett ibolya piruló haraggal támadt rá: — Uram!!! Mennyi fősége volt a testtartásban, mennyi lejutó megvetés a hangjában! Hephaistos, ez az Aetna kebeleben izza-dó jámbor görög kovács soha életében nem kovácsolt össze annyi villámot Jupiter számára, mint amennyi most ezekből a felragyogó szemekből az ifjura lövelt. Önmagát átkozva tért haza. Megsértette imádata tárgyát! Megbecsületette előtte önmagát. S epés haraggal, duhtól reszkető kez-zel, e-öszakos vonásokkal karcolta be nap-lójába: „Ma egy óriási ostobaságot követtem el...” Izgatottan, remegve tért haza a kicsi. Futott — miért? Nem bírt nyugodtan pihenésre térni. Mit cselekedett? Egy hűsége apród sompolygott utána, egy deléző, de előtte megalázkodó alak, ki őt annyira szerette... S ő vad haraggal támadt rá, elutasította, hogy tán soha sem mer felé közeledni többé. Ugy érezte magát, mint a szomjas őz, aki hosszas, égő epedés után végre bőséges, úde forrásra lel, ahol torkoskodva elégitheti ki belsejében izzó gyötrelmes szomját... Mennyire le volt sújtva az az ifju... Porba dőlt az ártatlanság előtt, azzal vádolta magát, hogy azt sárral dobta meg... S a bibor arcú, odalisk termetű fiatal teremtés bosszankodva sietett író asztalához, hevesen fölirta naplóját s percegő tolla nyomán e szavak születtek a lágy, sima, fehér papíron: „Ma egy óriási ostobaságot követtem el...” \* A deb. színtársulat aug. 1-én kezdte meg M. Szigeten előadásait Dóczy Lajos „Csók”-jával. A m. szigeti lapok nagy elős-méssel írnak a társulatról, melynek előadásait a közönség szép számmal látogatja.

— Nézd, nézd, atyám! itt van... eljött értem... Anyám... megyek! Kitért karjai visszahanyatlottak puha párnájára, szemét örökre lehunyta. Halva volt. Az apa zokogva borult leánya hűlő temetére. Az óra épen tizenkettőt ütött... A temetésen — kíváncsiságból is — sokan megjelentek. Egyszerű fekete koporsó s a kicsiny fehérféjű, rajta ez egyetlen szó: V o l t. A hívők ajkairól fájdalmasan hangzott az ének: Ez élet csak füst és pára, Elenyészik nem sokára, Ha reggel szép napja derül, Már fénye homályba merül... Az apa botjára támaszkodva görnyedezett a kis koporsó fölött. Ajkai mozogtak... tán az ének zavart susogta. A rövid ima után leeresztették csendesen a koporsót s az ének újra megszólalt: Nincs már szívem félelmére: Nézni sirom fenekére, Mert látom Jézus példáját: Mi lehet a holtak porából. Szűnjétek meg kétségeim, Változtok felelmeim Reményességgé, örömmé, Mert nem alsom el örökké... — Nem, nem örökök! Leányom, kedves leányom! Meglátalak nem sokára! A szegény öregot ajultán vitték ki a temetőből. A hamok tompán zuhogtak a koporsóra... — Volt... A szegény apa! Csakugyan nem sokáig várattok magára. Elment leánya után, hogy együtt legyenek, a kik úgy szerették egymást: az apa, az anya és leányuk. ... Talán még sem hazugság: — Feltámadunk! Trencsény Károly.

\* Thurán Anna Nagyváradon. Bartók Lajos történelmi drámáját kedden adták először Nagyváradon. — fejezes sikerrel. A darab a nagyváradi színtársulat legjobb tagjaival került színi és sikerrel csak emelte, hogy Mutter Anna szerepét Jászai Mari játszotta el. Az előadás maga Bartók is jelen volt, koszorút kapott és többször hívták a lámpák elé. A társulat tagjai előadás után Bartók Lajos és Jászai Mari tiszteletére a nagyváradi Sas-vendéglőben bankettet rendeztek, amelyen Bölönyi József intendáns Bartók Lajosra, Ditrői Mór színigazgató pedig Jászai Marira emelte poharát. \* Pályázati hirdetmény ösztöndíjakra. A budapesti kereskedelmi és iparkamara az általa a budapesti kereskedelmi akadémiánál, a budapesti állami középiparpartonodánál és a fővárosi felső iparrajzpartonodánál alkotott ösztöndíjakra az 1889—90 ik iskolai évet illetőleg pályázatot hirdet. Adományozatik: a) A budapesti kereskedelmi akadémiánál több tan-díjmentes hely egyenkint 100—150 frttal, b) a budapesti állami középiparpartonodánál több ösztöndíj egyenkint 100—200 frttal, c) a fővárosi felső iparrajziskolánál több kisebb-nagyobb ösztöndíj. Pályázhatnak a nevezett intézetekbe járó, vagy oda most belépni szándékozó, szegény sorsú és jeles előmeneteli tanuló, kik a kamara kerületében születtek, vagy ott illetékesek. Pályázni kívánók felhívni, hogy iskolai, szegénységi és születési, illetve illetőségi bizonyítványt főljereztve, főljarmodványukat a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál (V. Mária-Valéria-utca új tőz-szépület, II. em.) — még pedig a kereske-delmi akadémiánál legkésőbb folyó évi aug. hó 31-ig, a másik két intézet növendékei pedig legkésőbb f. évi szeptember hó 15-ig benyújtsák. \* Csavargó asszony. Odaállítják a kapitány elé a czaifatos rongyokba burkolt, meg-tört öreg asszonyt. Talán valami árokból húz-ták ki, hová utalatos bűne a pálinka döntötte, — mert hiszen jól ismer k marót a „vén-boszorkányt” a rendőrek, nagyon sokszor van vele dolguk, azért is bannak vele oly kemé-nyen, azért ránczolgatják kegyetlen vasmarok-kal, vézna, csontos karjainál fogva. Az öreg asszony már megtanulta. Meg-temittotta rá a sors... Mert van egy kis könyvtárcsá rész is a vén B. Örsze történetében Valaha... Mi-lyen szép ruhában járt! De a férje volt a sehonai, az verte el mindenét. Bár soha látta volna. De ő most nem gondol minderre: most csak attól retteg, hogy tán ismét szigorú bü-ntetést mérnek rá. — Honnan hozták be megint? kérdi a kapitány a rendőroket. — Könyörgöm, felel a hatalmas szál le-gény, G. István gazda emelt ellene panaszt, hogy mindig az ő házába sompolyg be. És-re sem veszik, alkonyatkor belopózik és meghuzza magát a fereszbe. Az ilyen csa-vargót ki tűrné meg a házában? Bottal verte már ki mint a rossz kutyát, de megátalkodik a banya... A kapitány szigorú szava riad a reszke-tő öreg asszonyra: — Mit keres kend abban a házában? Mért lopózik oda? Alig hallani a feleletét: — Kezét csokolom, kapitány ur... Nem tudok én jól se aludni máshol... — Hát aztán miért? Homlokához kap a koldusnó aszott, ala-mizna kéreggő kezével végig simítja azt, mint-ha fájó emlékeit akarná csilapítani: — Mert az enyém volt az a ház valamikor... \* A nyilvános zalogház, melyet a deb-reczeni iparegyesületi takarékszövetkezet te-memes beruházással állít fel, a jövő, szept-ember hó 1-jén kezd meg működését a piac-utcai Szikszai-ház udvari részében, ugyan-ott, a hol ezelőtt a tisztá kaszinó helyisége volt. — E kezi zalogháza városunk közön-ségének, különösen a szegényebb körülmény-ek között élő néposztálynak igen nagy szüksége van: valóban jótékonyági intézmény az, s ezért megérdemli a csapó-utcai bank az el-ismerést. \* Vivómesterek meközöse. Érdekes elő-adást tartottak tegnap este az „Arany Bika” szálloda udvarában K ó n y a i K y s s Albert kassai vivómester és H a l á c s y Antal ugyan-ottani főreáliskolai tanatórnak. Az udvarkertet szép számu és intelligens, a vivás neves sport-ja iránt érdeklődő közönség töltte be, mely a két ügyes vivómester merész összecsapásait feszült figyelemmel nézte végig. Míg K y s s Albert merész és biztos támadásaival, úgy H a l á c s y Antal ügyes alsó vágásaival és gyors parórozásával ragadta tapsra a közönséget. Végül H a l á c s y Antal velticipéd mutatvá-nyai leptek meg a közönséget, mert azok a tanár ur kiváló ügyessége, gyakorlottsága s biztos egyensúlyozásáról tettek bizonygatót. A szép számu közönség zajosan többször meg-eljenzte s az előadásról teljes megleléssel távozott. \* A kutya Senkije sem volt a világon a Paminán kívül. A vén csavargó maga sem emlékszik, hogy került hozzá az a nagyfejű, lompos kuty-a. Talán az utcán találkoztak, vagy valami vihar verte őket egy oduba és ott barátok-tak össze, elég az hozzá, hogy nagyon meg-szerették egymást. A külvárosi rozoga házaiban az asszonyok ferjeik előtt gyakran példálózta Vendellel, a vén csavargóval.

Ne üss meg! Látod Vendel még a kutyáját is kíméli. Egy kutyának öntudatlan, semmire sem számító hűségével ragaszkodott Pamina a gazdájához. Ha a vén csavargó este nem tért haza, Pamina elindult keresni és sokszor holt részegen találta meg az utca kövezetén. Ova-tosan huzgálta meg a gazdája ruháját és addig izgett-mozgott míg a gazdája föl nem tápász-kodott. Vendel ilyenkor nagyot nyújtózkodott, és tántorgott hazafelé, a kutya pedig ör-vezendve ugrált előtte, minduntalan visszaford-ult és megnyalogatta a vén csavargó kerges kezét. Így szépen hazamentek és lefeküdtek. Nehéz munkával tartotta fenn magát Vendel. A sok mászás-zsák a melyeket egyik pinczéből a másikba cipelt, véresre törte a vállát. Este mikor hazament, az inge csurron viz volt. A száraz kenyerére véres verejték csurgott. Vendel nem a sok munkától, hanem a munkátlaniságtól félt, mert ilyenkor éhezett és csavargott s csak a rendőroket gyűlt meg a baja vele. — Miért nem tér a jó utra? — mon-dogatták neki. — Miért nem akar becsületes, tisztességes ember lenni? Mért csavargó? — Vendei túrelmes ember volt vagy lega-lább annak látszott. Hallgatgaban törte a bán-talmazásokat. Pedig neki is van anyai esze, mint a poszton álló rendőroket. Nem bolond ember ő azért, hogy néha bepálinkázik. Hát hiszen nem itatik pezsogót! Tudja ő azt, hogy mi a jó. Tudja ő be-csületes, józan ember is lenni. O nem tehet róla, hogy néha bűnbe is keveredik... Hi-zsen csak nem kutya az ember, nem lakhatik jól a szemétdombra vetett csonttal. ... Tudna ő szeretni is... Ejjel, mikor elnyújtózkodott a piszkos, szuette szalmazsákon s míg bepálinkázott cim-borái horgyogtak, ő gyakran gondolkodott egy nőről, a ki őt este haza várta... Aztán nagyon szeretnek egymást! Ugy élnének, mint a turkólok galambok... Soba egy rossz szó-val meg nem bánának egymást, vigyáznának az álmaikra, fölfognák egymásm-k lehetét... (Akkor nem is inna pálinkát!) Ábránd a szalmazsákon!... Nem azért vetült meg asszony nélkül, mintha nem tudott volna szeretni! Oh! tudott volna ő szeretni, de ugyan ki szegődnek élet-társul a pálinka, a rongy emberehez... Egész életében nem talált olyan nyomorult asszonyt, — pedig folyt a társadalom legnyomorult-tabbjai közt élt — a ki hajlandóságot mutatott volna iránta. Azon a nagyfejű, lompos kutyán kívül senki sem szerette őt, ő sem szeret senki mást, csak az ő egyetlen barátját, a kinek őszinte hűségében, becsületes jóindulatában még sohasem csalatkozott. Az emberek leköték, megrugdosták, ki-lökték még a legutolsó pálinkáspütikből is, kitalizották a pocsolóba és mikor ott ver-gődött — részegen, fáva, didereggve, az em-berek nulláltak kacagtak rajta, míg az okta-lan állat, a hű Pamina, az megszánta M. Ke-servesen vonított, nyöszörgött és kihuzta a gazdáját a pocsolóból, azután megmutatta a részeg csavargónak az utat, hogy merre kell hazamenni. \* Köszönetnyilvánítás. Thissen Arthur ur, a f. hó 1-én tartott műkedvelői előadás eredményeként kereskedelmi akadémiánk se-gélyző-egylete javára 17 frt 40 krt volt zije-vel hozzájutatni, Midőn fenti összeg átvé-telet ezennel elismerem, fogadják ugy a mű-kedvelői előadás rendezői, valamint közre-működői az egylet nevében mondott hálás köszönetemet. Debreczen, 1889 aug. 8. Dr. Szántó Sámuel a segélyző-egylet elnöke. \* Elveszett egy czúst, dupla fedélű, rem-ontoir óra. Az óra mindket fedelének belső lapjára P. L. betű van véve. A szives meg-találó, vagy utbaigazító ha a „Debreczeni El-lenőr” könyvnyomdájában jelentkezik, 5 frt jutalomban részesül. \* Külső használatra. T e s t r é z e k e k fájdalmai, csuszos és közzvényes bajok és mindennemű gyuladások a „Moll féle francia borzesz”-szel gyógyítanak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponkint utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító által Bécs, I. Tüchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyag-keres-kedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. 4. \* Három haláleset. A „St. Pöltener Ztg” tegnapielőtti számát főlglálták a „Három haláleset” című czikk miatt, holott az pusztán reprodukálja a Regner féle „Österreichische Correspondenz” egy cikkét, amely hosszasa-ban leírja s ismerteti néh. Rudolf trónörökös három vezetőjének Rónay Jácint c. püspöknek, Weilen lovagnak és Bombelles grófnak életét és halálát. \* Törvényték. — A félmillióstórnó ügyében a temes-vári törvényték elvetette Eötvös Károly fö-llebbezését, melylyel a Farkas Menyhért va-gyonára elrendelt büntügyi zárlatot megta-madta. — A határozat megokolása kiemeli, — hogy a vizsgáló bíró végzése törvényen és a június 12-én kelt kuriai döntvényen ala-pul s ezental Farkas Menyhért rendszeres büntényítő vizsgálat alatt áll, melynek elren-delése ellen nem is föllebbezett.

**Közgazdaság.**  
**Gabnaárak** (Budapest terménytőzsde aug. 6.) Buza tavaszra 9.50 pénz, 9.52 áru buza őszre 8.82 pénz, 8.84 áru, — május—júniusra — pénz, — áru. Tengeri 1890. máj.—jun. 5.69 pénz, 5.70 áru, jul.—aug. 5.12 pénz, 5.15 áru. — Zab tavaszra — pénz, — áru, őszre 6.33 pénz, 6.35 áru. Ká-pozatarepeze augusztus—szeptemberre 18.5—18.5 frton.  
— **Sertésvásár.** A kőbányai sertéskezesk. csarnok távirata, aug. 6. Az üzlet változatlan. M. urasági öreg nehéz 44.—45.—frtfg ma. uras fiatal nehéz 46.—47.—frtfg, magy. uraság. fiatal közép 47.—47.50 frtfg, magy. uras. fiatal könnyű 47.—48.—frtfg, magyar szedett nehéz 44.—45.—frtfg, magyar szedett közép 46.—47.—frtfg, magy. szedett könnyű 46.—47.—frtfg, romániai bakonyi átmeneti nehéz — frtfg, romániai átmeneti közép — frtfg, romániai bakonyi átmeneti könnyű — frtfg, rom. átmeneti eredeti közép — frtfg szerb. átmeneti nehéz 47.50—48.—frtfg szerb. átmeneti közép 47.50—48.—frtfg, szerb. átmeneti könnyű 47.50—48.50 frt. hízó vasutról másszája — frtfg, hízó 1 éves élőslulyban — frtfg hízó két éves élőslulyban (makkos) — frtfg, öreg makkos sertés élőslulyban, 4% levonással — frtfg. Az árak hízó sertéseknel páronkint 45 kgl. 4% levonással métermázsánkint ér-tendő. Romániai és szerbiai sertéseknel, melyek mint átmenetiek, adáltak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében meg-térítetik.  
Sertésárak: Aug. 4-én volt készletben 132,315 db., — aug 5-én felhaj-tatott 668 drb., aug. 5-én elszállított 1346 drb. Maradt készletben 131,674 drb sertés.  
**Apró cseprő.**  
— Világosságot! Ugy látszik, X. Y. vá-roásban nagyon sötétek lehetnek éjszakánkint az utcák, ezt bizonyítja legalább, hogy az ottani lapban a következő ajánlat van közlé-teve: „10,000 forint jutalom adatik annak, ki X. Y. rendezett tanácsu város utcajában éjjel — a városház előtti tér kivételével — végig menve s hátha útteleve, megmondja, hogy a kapott hábatütes kitől származik. A jutalom bármikor felvehető a városi majorsági pénz-tárból.”  
**Szállj el lelkem, szállj el...**  
Szállj el lelkem, szállj el  
Turin városába,  
Kopogtass, koccogtass  
Kossuth ablakába.  
Ha kérdi, hogy ki vagy,  
Mondd, hogy egy hazatlan —  
Kinyitja ablakát,  
Berepülhetsz bátran.  
Panaszold el bajod —  
Tudom, megvigasztal,  
Új életre támasz,  
Mint a fa tavasszal.  
Szállj haza Turinból  
Támadó reménynyel,  
Égő honszerével  
Lobogó tüstével!  
Pósa Lajos.  
Ha gyermekétek nagyobb, szeretjétek, mert már évekig szeretjük, s ha még kicsi, szeretjétek, mert még nem volt elég időnk, hogy szeressük.  
A jó asszony olyan a házánál, mint a nap-sz-gár: semmit sem hoz és mégis minden gyarapo-dik alatta.  
Eötvös.  
— A gyümölcsfák talajának keverése, mint Barry — Rochesteri kertész — írja igen jó hatású. Tapasztalatom szerint (ugy-mond) ha a talaj porhanyón tartatik és he-tenkint egyszer kevertetik kultivátor segélye-vel, még a legnagyobb szárazságtól sem szen-ved. Sohasem láttam fásalkolámban a cseme-téket oly szépen fejlődni, mint a mult nyáron mikor az eljárát alkalmaztam. Hasonlót ész-leltem a gyümölcsösben is. Ott ahol a fák alatt a talaj szorgalmasan kevertetik és műveltetik, a fák lombja és gyümölce a legnagyobb szárazság idején sem nem hullott sem nem sárg-ult meg, mi pedig a műveletlen talajon áll-olókka megtörtént. A talaj felületen rétegenek szorgalmas keverése a melegebb fekvésű vidé-keken is feleslegessé teszi az öntözést, mint azt a kaliforniai gyümölcsenyesztés eléggé bizonyítja. — Ott a legtöbb gyümölcsösben oly porhanyón tartják a talajt, hogy a czi-pő alatt lestlyed és az eredmény a statisztika tanúsága szerint csakugyan meglepő.  
Felelős szerkesztő Gáspár Imre  
Kiadó Kutasi Imre

**Bérbe adó.**  
Az Elep és kis álmzug-ban levő 16 nyilas tanyaföld, lakó ház és gazdasági épü-letekkel, bérbe adó.  
Ertekezhetni  
Simay Tódornál  
Miklósteuca 1915.

